

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985



BRNO 1987

Z prozkoumaného objektu pochází na 200 zvířecích kostí. V uvedeném množství osteologického materiálu byly zjištěny jen 3 kosti se zjevnými stopami opracování.

Rozborem keramiky se zjistilo, že v průtickém souboru z roku 1985 převládají vlastnosti příznačné pro fázi Ia MMK. Pozoruhodná je nepřítomnost rýsované ornamentace. Tato skutečnost by mohla mít význam pro detailní chronologické určení, avšak za předpokladu, že objekt byl kompletně prozkoumán. Jeho rámcové zařazení do fáze Ia kultury s MMK potvrzují artefakty z obsidiánu a drobnotvarý vzhled štípané industrie. Nově získaný soubor nálezů z Prstic tedy zapadá do množiny znaků dříve publikovaného výběru, který asi pochází z několika různých objektů z prostoru dnešního tunelu a jeho blízkého okolí. Jáma nalezená roku 1985 v trati na "Ostré" patří patrně k rozsáhlejší osadě, která byla založena také na sprašových polohách "V babincích".

Literatura:

- Kazdová, E. 1980: Další lokality s moravskou malovanou keramikou staršího stupně na Brněnsku, SPFFBU E 25, 11, obr. 1:1.
Kazdová, E. 1987: Příspěvek ke staršímu stupni kultury s moravskou malovanou keramikou v okolí Brna, SPFFBU E 32, v tisku.
Podborský, V. 1985: Těšetice-Kyjovice 2. Figurální plastika lidu s moravskou malovanou keramikou, Brno, 52, tab. 118:7.

Objekt mit mährischer bemalter Keramik aus Prstice /Bez. Brno-venkov/. Die Grube wurde durch den Aushub für eine elektrische Leitung auf einem Privatgrundstück in der Flur "Ostrá", unweit des Eisenbahntunnels gestört, aus dessen Umgebung bereits publizierte Funde stammen /Kazdová 1980; Podborský 1985/. Die Ausfüllung des Objektes enthielt über 270 Stück Keramik, das Bruchstück einer Plastik, Klümpchen von rotem und gelbem Farbstoff, einen Komplex an Spaltindustrie, das Fragment eines geschliffenen Werkzeuges, den Teil einer Steinunterlage, Tierknochen und kleine Lehmbewurfstücke.

Die Keramikanalyse bewies, dass der Inhalt der Grube in den Zeitabschnitt der Phase Ia der Kultur mit mährischer bemalter Keramik gehört /Kazdová 1987/. Das Objekt war offensichtlich ein Bestandteil einer umfangreicheren Siedlung, die auf den Lösslagen "V babincích" und auf "Ostrá" angelegt worden war.

DALŠÍ NÁLEZY Z NEOLITICKÉHO SÍDLIŠTĚ V POPŮVKÁCH /okr. Brno-venkov/

Eliška Kazdová, UJEP Brno

/Obr. 7/

V souvislosti s výstavbou areálu pro Velkou cenu ČSSR se prováděl v oblasti Brna-Bosonoh, Veselky a Popuvek výkop pro kabel elektrického vedení. Na katastru obce Popůvky sledovala rýha o šířce 25-30 cm pravou stranu silnice /ve směru na Rosice/ ve vzdálenosti asi 22 m od jejího okraje. Za křižovatkou v trati "Panské nivy" protála rýha zahluobený objekt s moravskou malovanou keramikou /obr. 7/. Tato jáma, označená jako obj. 2/85, se nachází asi 350 m jihovýchodně od objektu 1/83, který byl prokopán v září roku 1983 v poloze "Pod šípem" /Kazdová - Přichystal 1985/.

Objekt porušený rýhou měl přibližně kruhový půdorys o Φ 145 cm, šikmé stěny a dno s nevýraznými výstupky v hloubce 68-70 cm. Výplň byla jednolitá, tmavošedé barvy, promísená zlomky keramiky, uhlíky, mazanicí, kamennými artefakty, zvířecími kostmi a zrny přírodního barviva.

K nejpočetnějším nálezům patřila keramika /přes 250 kusů/ se všemi podstatnými znaky příznačnými pro starší lengyolský stupeň /Kazdová 1987, v tisku/. Rýsovaná ornamentace se vyskytovala výhradně na tenkostěnných nádobách. Výrazně převažovalo rýsování provedené dvojitou tenkou linií /technika 4/, zatímco svazek čar /technika 1/ se objevil jen vzácně. V zachovalé malované ornamentaci bylo možné rozlišit vedle pruhů také elipsy. Na několika jedincích, zvl. na okrajích nádob, je doložena rovněž vhloubená výzdoba v podobě dolíků. Celkový ráz keramiky odpovídá pokročilé fázi Ia kultury s MMK.

Z antropogenního sedimentu objektu pocházejí kamenné artefakty zastoupené štípanou a broušenou industrií. Ší je drobnotvará s pečlivě vypracovanými jádry a krátkými škrabadly. Obsahuje rovněž čepelky bez stop lesku a odpad různé velikosti. Je zhotovena převážně z rohovce typu Krumlovský les. Výjimku tvoří několik menších artefaktů pocházejících patrně z pazourku a sedm obsidiánů, z nichž čtyři zlomky patří přelomeným čepelkám.

Broušenou industrií reprezentuje vodorovně odštípnutá horní část sekeromlatu s kruhovým otvorem; dále jsou to dva polotovary hrubě přitesané do tvaru sekerok a několik tenkých úštěpků tmavě zelené suroviny. Část sekeromlatu má na vyhlazeném povrchu výrazné stopy červeného barviva, což svědčí o sekundárním využití poškozeného nástroje jako drtiče nebo roztěrače minerálních pigmentů /Kazdová 1984, Salaš 1984/.

Výplň objektu obsahovala také menší množství přírodního barviva. Za pozornost stojí velmi jemný práškový pigment sytě žlutého odstínu bez křemenných příměsí, který nebylo třeba před použitím drtit nebo jinak upravovat. Potenciální zdroj této suroviny se nachází asi 500 m západně od zkoumaného objektu.

Literatura:

- Kazdová, E. 1984: Těšetice-Kyjovice 1. Starší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou, Brno, 199.
- Kazdová, E. 1987: Příspěvek ke staršímu stupni kultury s moravskou malovanou keramikou v okolí Brna, SPFFBU E 32, v tisku.
- Kazdová, E. - Přichystal, A. 1985: Sídliště s moravskou malovanou keramikou staršího stupně v Popuvkách /okr. Brno-venkov/, PV 1983, Brno, 23.
- Salaš, M. 1984: Kamenná broušená industrie, in: Kazdová, E., Těšetice-Kyjovice 1, Brno, 204.

Weitere Funde aus der neolithischen Siedlung in Popuvky /Bez. Brno-venkov/. Im Kataster der Gemeinde Popuvky in der Flur "Panské nivy" störte der Aushub für einen Kabel der Stromleitung ein Objekt mit mährischer bemalter Keramik /Abb. 7/. Die nicht grosse Siedlungsgrube enthielt Inventar, das für die voll entfaltete Phase Ia der Kultur mit mährischer bemalter Keramik bezeichnend ist.

DALŠÍ NÁLEZY ZE ŠIŠMY /okr. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno, expozitura Opava

Pracovníci opavské expozitury AÚ ČSAV Brno ve spolupráci s Josefem Jančou ze Šišmy sledovali i v roce 1985 osídlení na katastru obce. Z nálezů zaujme zejména kolekce štípané a hlazené industrie z lokality ležící při východním okraji Šišmy /sektor L/. Soubor je datován do období kultury s moravskou malovanou keramikou střepovým materiálem. Překvapující je nález hrotu typu Vachons, jehož výrazná bílá patinace potvrzuje jeho paleolitické stáří. Vzhledem k tomu, že se jedná o ojedinělý nález v neolitickém prostředí, domnívám se, že pochází z některé mladopaleolitické stanice ležící v blízkém okolí lokality /Lhotá u Lipňku n. Beč. ?/, na níž byl v neolitu nalezen a opět používán v pracovním procesu.

Weitere Funde aus Šišma /Bez. Přerov/. Im Jahre 1985 ging man einer ausgedehnten Besiedlung nach, die schon früher im Kataster der Gemeinde festgestellt worden war. Von den Funden ist besonders die Kollektion an Silexen und geglätteter Industrie der MBK von einer Lokalität interessant, die am östlichen Rand der Gemeinde liegt. Aus dieser stammt auch eine Spitze des Types Vachons jungpaleolithischen Alters, die vermutlich erst im Neolithikum aus irgendeiner umliegenden Station gebracht wurde.

NEOLITICKÝ NÁLEZ Z ŘEPIŠŤ /okr. Frýdek-Místek/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno, expozitura Opava

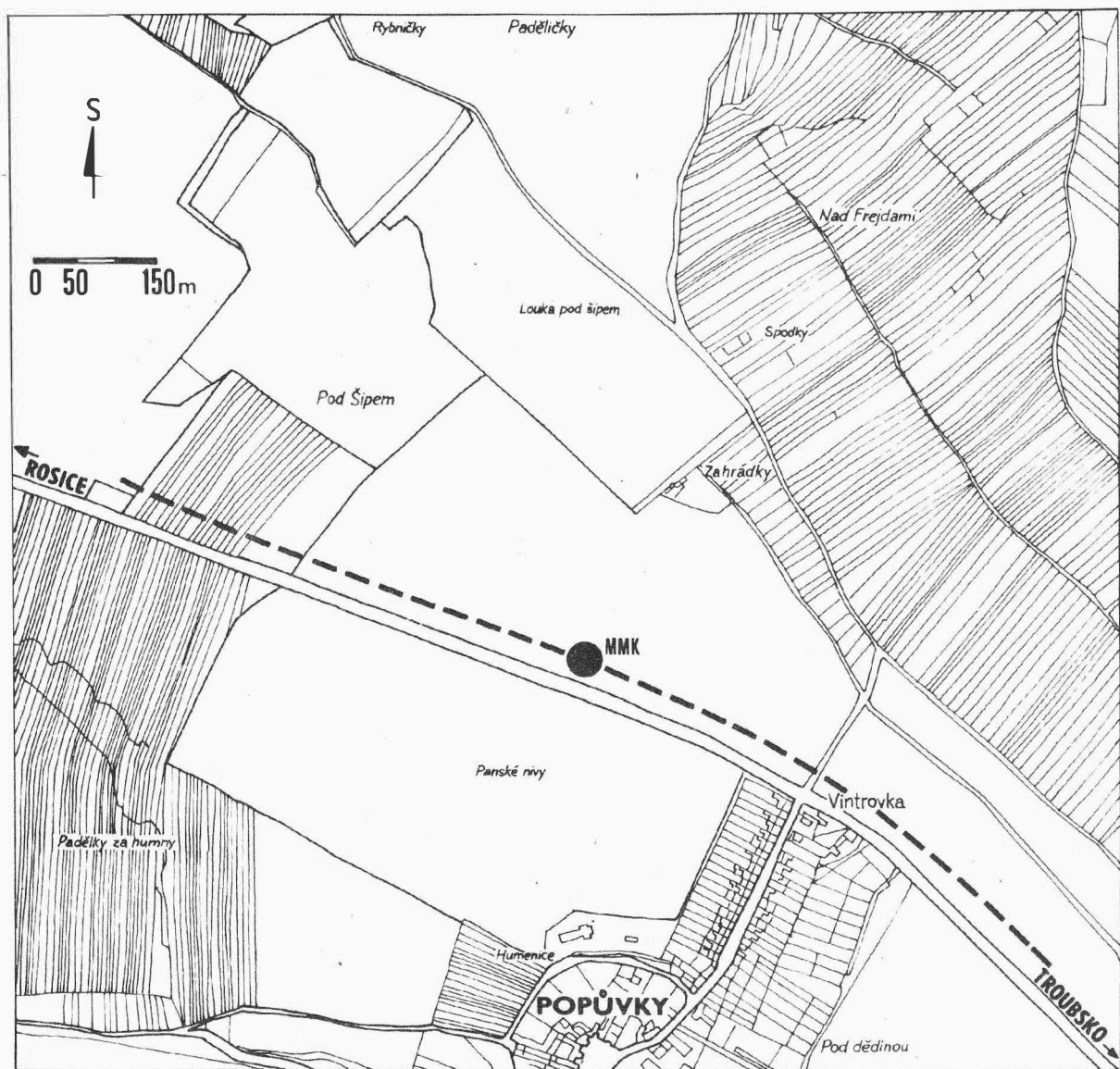
Při terénním průzkumu v katastru obce Řepiště /Řepiště, o. Frýdek-Místek/ jsme na poli sousedícím s drůbežárnou pro odchov broilerů místního JZD našli čtyři silexy - dvě škrabadla, retušovanou čepel a úštěp-, oboustranně klenutou sekerku a část opracovaného bloku šedo zelené horniny. Keramický materiál se nám bohužel nepodařilo získat, takže naleziště můžeme rámcově datovat do období mladšího neolitu až staršího eneolitu. Lokalita se nachází v severozápadní části katastru obce. Na východě ji vymezuje okresní silnice Vratimov - Řepiště - Frýdek, na jihu okresní silnice Paskov - Řepiště, na západě lesík Zaryje se zbytky středověké tvrze a na severu terasa bezejmenného dnes vysychajícího potůčku.

Neolithischer Fund aus Řepiště /Bez. Frýdek - Místek/. Auf dem Felde, das mit der Hühnerfarm der örtlichen LPG benachbart ist, fand man gespaltene und geglättete Industrie jung-neolithischen Alters.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V NÁMĚŠTI NA HANÉ /okr. Olomouc/

Drahomíra Kaliszová, Krajské vlastivědné muzeum Olomouc
/Tab. 19/

V červenci 1985 provádělo KVMO zjišťovací sondáž v Náměšti na Hané, v trati Valník. První zprávu o nálezích z Valníku podal V. Houdek /1885, 131/. Tehdy šlo o pohřebiště lužické kultury, narušené při stavbě železnice. Ve 30. letech při kopání silnice do Loučan byly nalezeny tři nádoby mohylové kultury, pravděpodobně z hrobu a hrnek z 10. stol., asi také z hrobu. V r. 1957 se J. Skutil zmiňuje o nálezu hrobu tří jedinců se dvěma středohradištními nádobami na zahradě domu č. 369 na Valníku /Skutil 1957, 24/.



Obr. 7.

Popůvky /okr. Brno-venkov/. Objekt kultury s moravskou malovanou keramikou. - Objekt der Kultur mit mährischer bemalter Keramik.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné